

- Aquinas, Th.: *Commentaria in octo libros Physicorum*, on the web: <http://dhspriority.org/thomas/Physics.htm> (20/06/2014).
- Augustine of Hippo, *De Trinitate*, on the web: <http://www.newadvent.org/fathers/1301.htm> (20/06/2014).
- Barbour, I.G.: *Religion in an Age of Science*, Gifford Lectures, vol. I, HarperSan Francisco, San Francisco 1990, cap. I. That first chapter, entitled "Ways of Relating Science and Religion", can be seen on the Internet: <http://www.giffordlectures.org/Browse.asp?PubID=TPRIA-S&Volume=0&Issue=0&ArticleID=4> (20/06/2014).
- Carroll, W.E.: *Creation, evolution and Thomas Aquinas*, "Revue des Questions Scientifiques" 171, 4 (2000) 319-347.
- Castro, S.J.: *Lógica de la creencia*, Salamanca: San Esteban 2012.
- Dodds, M.J.: *Unlocking Divine Action. Contemporary Science and Thomas Aquinas*, Washington: The Catholic University of America Press 2012.
- International Theological Commission: *Communion and Stewardship: Human Persons Created in the Image of God*, 2004, on line: http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/cti_documents/rc_con_cfaith_doc_20040723_communion-stewardship_en.html (14/06/2014).
- Maimonides, M. *The Guide of the Perplexed*, 2 vols., translated and with an introduction and notes by Shlomo Pines, Chicago: The University of Chicago Press 1963.

ABSTRACT

Causality, Chance, Providence and Design: Aquinas and Barbour on the Independence between Science and Religion

The absolute and total distinction between primary and secondary causality is not, despite Ian Barbour's opinion, a Thomist distinction. This is the reason why the distinction cannot be used as a tool by the defenders of the thesis that science and religion are completely independent fields of knowledge. On the contrary, the distinction, in its original

understanding, allows us to explain how chance is compatible with providence or design. It is, therefore, a useful tool for those trying to build what Barbour calls an integration between science and religion.

Keywords: primary/secondary causality, chance, providence, design, Thomas Aquinas, Ian Barbour.

STRESZCZENIE

Przyczynowość, przypadek, Opatrzność i projekt: Akwinata i Barbour o niezależności nauki i religii

Absolutne i całkowite rozróżnienie pomiędzy przyczynowością pierwotną i wtórą nie jest, wbrew opinii I. Barboura, rozróżnieniem pochodzącym z tradycji tomistycznej. Dlatego też rozróżnienie to nie może być stosowane jako narzędzie przez zwolenników tezy, że nauka i wiara są całkowicie niezależnymi obszarami wiedzy. Wręcz przeciwnie, powyższe rozróżnienie, w jego pierwotnym rozumieniu, pozwala nam wyjaśnić jak przypadek jest związany z opatrznością bądź projektem. Z tego powodu jest to użyteczne dla tych, którzy próbują budować to, co Barbour nazywa integracją religii i nauki.

Słowa klucze: przyczynowość pierwotna/wtórna, przypadek, opatrzność, projekt, Ian Barbour, Tomasz z Akwinu.